

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

28 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun

a judecat, fără participarea părților, recursurile ordinar declarate de avocatul Cornelia Gorencu în numele inculpatului Lilian Chianu și de către inculpații Nicolae Bucșan, Lilian Chianu, Dorin Lupașco, Stanislav Madan și Nicolae Popa, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui:

Bucșan Nicolae Gheorghe, născut la 04 decembrie 1993, originar și locuitor al mun. Chișinău, com. Trușeni, str. Spicului 1;

Chianu Lilian Simion, născut la 28 martie 1992, originar și locuitor al mun. Chișinău, com. Trușeni, str. Răzeșilor 22;

Lupașco Dorin Serghei, născut la 03 februarie 1994, originar și locuitor al mun. Chișinău, com. Trușeni, str. Cibotari 36, ap. 73;

Madan Stanislav Valeriu, născut la 08 martie 1995, originar și locuitor al mun. Chișinău, com. Trușeni, str. Boris Glavan 16;

și

Popa Nicolae Gheorghe, născut la 07 august 1994, originar și locuitor al mun. Chișinău, com. Trușeni, str. Ghidighici 57;

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 04.02.2014- 29.05.2014;

Instanța de apel : 25.06.2014 -26.11.2014 ;

Instanța de recurs: 04.03.2015-28.04.2015;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 29 mai 2014, cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, a fost încetat procesul penal de învinuire a lui Bucșan Nicolae, Chianu Lilian, Lupașco Dorin, Madan Stanislav și Popa Nicolae de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal liberându-i de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională și aplicată acestora sancțiune contravențională sub formă de amendă în folosul statului în mărime de 150 unități convenționale, ceea ce constituie 3000 (trei mii) lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Bucșan Nicolae, Chianu Lilian, Lupașco Dorin, Madan Stanislav, Popa Nicolae și o persoană în privința căreia procedura a fost disjunctă, la data de 19.10.2013, aproximativ la ora 03.00, aflându-se în loc public și anume în fața magazinului 24/24 ore amplasat în or. Vatra, mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate, încălcând grosolan ordinea publică însoțită de aplicarea violenței asupra persoanelor și având un comportament agresiv, acționând cu intenție, în prezența mai multor persoane, cu o deosebită obrăznicie și fără nici un motiv, au inițiat un conflict cu Țurcan Anatoli, Danila Stanislav și Dudca-Batovschii Oleg, aflați la acel moment în apropierea magazinului sus menționat, i-au numit cu cuvinte necenzurate după care continuându-și acțiunile sale huliganice, intenționat, dând dovadă de obrăznicie deosebită, în prezența mai multor persoane ce se aflau prin preajmă, au aplicat lui Țurcanu Anatoli și Dudca-Batovschii Oleg mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste corp.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr.2793 din 07.11.2013 lui Țurcan Anatoli i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de echimoze și excoriație la nivelul feței, care puteau fi produse prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur și se califică ca vătămare neînsemnată. Producerea leziunilor corporale depistate în rezultatul căderii corpului din poziție verticală se exclude. Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 2792 din 07.11.2013 lui Dudca-Batovschii Oleg i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de echimoze la nivelul feței și excoriație pe cap, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur și se califică ca vătămare neînsemnată. Producerea leziunilor corporale depistate în rezultatul căderii corpului din poziție verticală se exclude.

3. Sentința a fost contestată cu apel de către procuror, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpații să fie condamnați în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-le aplicată pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale fiecăruia.

În motivarea apelului procurorul a invocat că instanța de fond neîntemeiat a constatat prezența circumstanțelor care permit aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, acestea fiind atribuite doar la categoria circumstanțelor atenuante, mai mult decât atât,

instanța de fond nu a ținut cont de circumstanțele agravante stabilite, cum sunt comiterea infracțiunii în participație, cu un deosebit cinism, într-un loc de maximă populație, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că în momentul comiterii infracțiunii inculpații se aflau în stare de ebrietate alcoolică, iar conform art. 24 Cod penal, aceștia nu pot fi liberați de răspundere penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2014, a fost admis apelul declarat, casată sentința instanței de fond și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bucșan Nicolae, Chianu Lilian, Lupașco Dorin, Madan Stanislav și Popa Nicolae au fost recunoscuți culpabili și condamnați în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-le aplicată amendă în mărime de câte 300 unități convenționale, ceea ce constituie 6000 (șase mii) lei.

4.1. Instanța de apel a concluzionat că, instanța de fond cercetînd totalitatea probelor administrate de către organul de urmărire penală, prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală din punct de vedere al concludentei, veridicității și pertinentei lor, corect și legal a încadrat acțiunile inculpaților Bucșan Nicolae, Chianu Lilian, Lupașco Dorin, Madan Stanislav și Popa Nicolae în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, axîndu-se la adoptarea soluției sale pe un șir de probe administrate în cursul urmăririi penale și recunoscute prin înscris autentic de către inculpați în faza judecării cauzei penale în instanța de judecată (f.d.180-183, 190), acestea din urmă demonstrează incontestabil vinovăția inculpaților de comiterea infracțiunii de huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, comis de cinci persoane.

Colegiul penal a ajuns la concluzia că instanța de fond corect și legal a constatat prezența în acțiunile inculpaților a elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate, lipsind careva motive pentru casarea sentinței în partea încadrării juridice a acțiunilor acestora, inclusiv și din oficiu, cu atît mai mult că cauza a fost examinată în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza urmăririi penale, recunoscute de către inculpați prin înscris autentic la faza judecării cauzei în instanța de fond.

Referitor la pedeapsă, instanța de apel a considerat că soluția adoptată de către instanța de fond în acest sens este una neîntemeiată, or încetarea procesului penal cu tragere la răspundere contravențională a inculpaților contravine situației de fapt și de drept, deoarece, deși s-au constatat unele circumstanțe atenuante cum sunt recunoașterea vinovăției și căința sinceră, comiterea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, împăcarea cu partea vătămată și recuperarea întregului prejudiciu cauzat prin infracțiune, aceste circumstanțe nu generează nici într-un caz aplicarea rigorilor art. 55 Cod penal.

Astfel, că în temeiul art. 55 alin. (1) Cod penal, „persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, cu excepția infracțiunii prevăzute la art.326 Cod penal poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale”.

Reieșind din aceste considerente, instanța de apel stabilește că inculpații au comis infracțiunea de huliganism fiind în stare de ebrietate alcoolică, lucru recunoscut și de către aceștia. Prin urmare, instanța de fond nu era în drept să dispună liberarea inculpaților de răspundere penală cu tragere la răspundere contravențională, având în vedere că conform art. 77 alin. (1) lit. c), j) Cod penal „la stabilirea pedepsei se consideră circumstanțe agravante săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participație și săvârșirea infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate, provocată de consumarea substanțelor menționate la art. 24 Cod penal ”.

În conținutul circumstanțelor stabilite, Colegiul penal a relatat că infracțiunea de huliganism, a fost comisă de către inculpați în coparticipație, ultimii fiind în stare de ebrietate alcoolică, circumstanțe care exclud posibilitatea liberării acestora de răspundere penală, cu tragere la răspundere contravențională, în această parte impunându-se adoptarea unei noi hotărâri.

Ținând cont de cele menționate supra, în opinia instanței de apel, față de inculpați, corect și echitabil urmează a fi aplicată sancțiunea penală, amenda, aceasta fiind una justă, întemeiată și unica posibilă întru atingerea scopului corectării și reeducării acestora.

Tot aici, instanța de apel a reiterat că prin aplicarea pedepsei sub formă de amendă se urmărește prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, în primul rând de către inculpați, dar și de către alte persoane. Ținând cont de faptul că cauza s-a examinat în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza urmăririi penale și recunoscute de inculpați prin înscris autentic la stadia cercetării judecătorești, pedeapsa urmează a fi redusă cu 1/3 din limitele sancțiunii.

5. Împotriva deciziei a declarat recurs ordinar avocatul Cornelia Gorencu în numele inculpatului Lilian Chianu, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală și solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie menținută sentința instanței de fond.

În susținerea recursului a indicat că, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal și circumstanțelor atenuante, aplicând o pedeapsă neechitabilă, iar instanța de fond just a concluzionat că corectarea inculpatului Chianu Lilian este pasibilă fără a fi supusă răspunderii penale, cu tragerea la răspundere contravențională, potrivit art. 55 Cod penal.

5.1. Recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel au declarat și inculpații

Bucșan Nicolae, Chianu Lilian, Lupașco Dorin, Madan Stanislav și Popa Nicolae, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, prin care au solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, cu menținerea sentinței instanței de fond.

În motivarea recursului inculpații au indicat că, de către instanța de apel nu a fost aplicată corect norma materială de drept penal și eronat s-au indicat motivele pe care se întemeiază soluția de casare a sentinței instanței de fond, iar aplicarea art. 55 Cod penal prevede posibilitatea liberării persoanei de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, astfel, recurenții consideră că prima instanță și-a motivat suficient și detaliat aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal.

Totodată, autorii recursului invocă faptul că la materialele cauzei nu sunt probe confirmative a stării de ebrietate a inculpaților, ultimii nu au trecut vre-un examen medical, nu există certificat eliberat de instituția medicală competentă.

Mai mult ca atât, recurenții în recursul lor invocă faptul că în momentul comiterii infracțiunii aveau vârsta de 18-21 ani și fac trimitere la câteva norme internaționale, care indică că: „ Delicvenții tineri pot să fie considerați, după caz, minori și tratați în consecință, iar tînăr- se consideră orice persoană cu vârsta între 18-21 ani, suspectat de a fi comis o infracțiune și care intră în domeniul de aplicare a prezentelor reguli”.

La aplicarea pedepsei, instanța de apel a neglijat prevederile art. 61, 75 Cod penal, iar motivarea deciziei este bazată doar pe art. 24 Cod penal.

6. Asupra recursurilor ordinare declarate procurorul a depus referință prin care s-a expus pentru respingerea acestora, deoarece instanța de apel a aplicat inculpaților o pedeapsă motivată și corespunde prevederilor legale.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente:

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.*

Din conținutul recursurilor declarate de avocat și de către inculpați, rezultă că autorii recursurilor invocă aceleași temeiuri de drept, și anume pct. 6) și 10) alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, de aceea, instanța de recurs se va expune concomitent asupra ambelor recursuri ordinare.

Conform prevederilor art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, *hotărîrea instanței poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de apel în cazul cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau instanța a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Colegiul penal remarcă că, recurenții sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor lor, însă critică decizia instanței de apel prin care s-a casat sentința în partea aplicării pedepsei a dispozițiilor art. 55 Cod penal, considerînd-o ilegală și neîntemeiată.

Verificînd argumentele recursului, Colegiul lărgit constată că, prin sentința primei instanțe procesul penal în privința lui Bucșan Nicolae, Chianu Lilian, Lupașco Dorin, Madan Stanislav și Popa Nicolae în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal a fost încetat cu liberarea acestora de la răspundere penală în baza art. 55 Cod penal și tragerea la răspundere contravențională, cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în mărime de cîte 150 unități convenționale - 3000 lei.

Conform părții descriptive a sentinței, prima instanță a reținut ca circumstanțe atenuante: săvîrșirea de către inculpați pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, recunoașterea vinovăției de către aceștia, precum și personalitatea lor - faptul că se caracterizează pozitiv, sunt foarte tineri, își fac studiile, cît și de faptul că lipsește prejudiciu și nu sunt circumstanțe agravante în cauză.

În această ordine de idei, se constată că instanța de apel în argumentarea soluției sale de condamnare neîntemeiat a făcut trimitere la prevederile art. 77 alin. (1) lit. c), j) Cod penal și anume la faptul că, la stabilirea pedepsei se consideră circumstanțe agravante „săvîrșirea infracțiunii prin orice formă de participare” și „săvîrșirea infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate”, provocată de consumarea substanțelor menționate la art. 24 Cod penal.

Potrivit pct. 6 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11.11.2013 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”, pot fi recunoscute drept circumstanțe agravante numai acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilite de organele de urmărire penală și incluse în rechizitoriu.

Potrivit art. 77 alin. (2) Cod penal *dacă circumstanțele menționate la alin. (1) sunt prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea Specială a Codului penal în calitate de semne ale acestor componente de infracțiuni, ele nu pot fi concomitent considerate ca circumstanțe agravante.*

În speță, inculpații se învinuiesc de comiterea huliganismului „săvîrșit de mai multe persoane”, calificativ prevăzut la alin. (2) lit. b) art. 287 Cod penal, adică, deja nu poate fi considerat ca agravantă. Mai mult ca atît, procurorul atît în actul de învinuire cît și în susținerile verbale din cadrul ședinței de judecată în instanța de fond nu a invocat careva circumstanțe agravante, de aceea instanțele ierarhic inferioare nu aveau dreptul să stabilească din oficiu starea de ebrietate ca circumstanță agravantă.

De asemenea, instanța respinge argumentarea instanței de apel care a reținut drept agravantă atît comiterea prin participare a infracțiunii, cît și comiterea ei în stare de ebrietate, motivînd această situație doar prin faptul că dînșii solicitînd examinarea

cauzei în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală, recunosc că erau în stare de ebrietate.

Totodată, instanța precizează că conform declarațiilor inculpaților aceștia și-au recunoscut acțiunile lor, însă nu au declarat că la săvârșirea infracțiunii s-ar fi aflat în stare de ebrietate alcoolică, iar conform materialelor cauzei nu există careva probe - certificate eliberate de instituția medicală competentă, care ar adeveri faptul că inculpații se aflau în stare de ebrietate alcoolică la momentul comiterii infracțiunii, or chiar și în cazul în care această circumstanță ar fi fost indicată, potrivit recomandărilor pct. 8 al Hotărîrii nominalizate, instanțele de judecată trebuie să verifice datorită căror circumstanțe persoana a ajuns în această stare.

În viziunea Colegiului, instanța de fond corect a considerat că în baza circumstanțelor atenuante corectarea inculpaților este posibilă fără de a fi supuși răspunderii penale, fiind trași la răspundere contravențională, potrivit prevederilor art. 55 Cod penal.

Colegiul atestă că, potrivit art. 55 Cod penal, *persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.*

În speță, impedimente la aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, nu s-au stabilit.

Astfel, instanța de recurs consideră că pedeapsa stabilită lui Bucșan Nicolae, Chianu Lilian, Lupașco Dorin, Madan Stanislav și Popa Nicolae de prima instanță corespunde prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, fiind motivată, individualizată și aplicată în limitele prevăzute de lege, iar hotărîrea dată fiind legală și întemeiată.

Prin urmare, instanța de apel, în situația în care nu a dispus de alte circumstanțe decît de cele stabilite de prima instanță, greșit a admis apelul procurorului în privința inculpaților și prin pronunțarea unei noi hotărîri de condamnare a acestora la o pedeapsă penală, a comis eroarea prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală - a aplicat o pedeapsă mai gravă decît cea numită de prima instanță în lipsa cărorva motive clare și legale pe care se întemeiază soluția.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, *judecînd recursul, instanța de recurs, admite recursul, casează, parțial sau total hotărîrea atacată, cu menținerea hotărîrii primei instanțe, cînd apelul a fost greșit admis.*

În atare circumstanțe, Colegiul penal lărgit conchide că recursurile declarate de avocatul Cornelia Gorencu în numele inculpatului Lilian Chianu și de către inculpații Nicolae Bucșan, Lilian Chianu, Dorin Lupașco, Stanislav Madan și Nicolae Popa, sunt întemeiate și urmează a fi admise, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței primei instanțe.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de avocatul Cornelia Gorencu în numele inculpatului Lilian Chianu și de către inculpații Nicolae Bucșan, Lilian Chianu, Dorin Lupașco, Stanislav Madan și Nicolae Popa, în propria cauză penală, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2014, cu menținerea sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 29 mai 2014.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 26 mai 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun